

Verander de wereld, begin met een steentje

Een klein steentje kan de wereld veranderen. En dat de wereld moet veranderen, weet Baas wel zeker. Wie is die geheimzinnige Baas eigenlijk? En hoe kunnen Ivo en Mila hem helpen? Luister naar het verhaal en bedenk samen een kettingreactie waarvan de wereld beter wordt.

Titel: Baas van de wereld

Auteur: Pieter Koolwijk | **Illustrator:** Elly Hees

Uitgever: Lemniscaat

Doel

- leesbeleving, voorspellen, fantasie gebruiken, samenwerkend leren
- zelf een kettingreactie bedenken en vergelijken met die uit het verhaal

Activiteit, werkvorm en duur

- Stap 1: introductie | klassikaal | 5 minuten
- Stap 2: voorlezen | klassikaal | 10 minuten
- Stap 3: kettingreactie verzinnen | vier- of vijftallen | 15 minuten
- Stap 4: uitwisselen | klassikaal | 10 minuten
- Stap 5: afsluiting | klassikaal | 5 minuten

Materiaal

- printblad 1: 1 per groepje
- printblad 2: 1 per kind

Vorbereiding

- Lees bij voorkeur het hele boek van tevoren. Lees in elk geval de voorleesfragmenten alvast een keer door.
- Vorm groepjes van vier à vijf kinderen.

Stap 1: Introductie

- Vertel dat de les gaat over een boek met als titel: *Baas van de wereld*. Bespreek deze titel: *Waar denk je aan bij de baas van de wereld? Heeft de wereld eigenlijk wel een baas?*
- Laat nu het boek zien. Bespreek de omslagillustratie: *Wat zie je? Past deze man bij jouw idee van de baas van de wereld? Hoe zou de baas van de wereld er volgens jou uit moeten zien?*
- Geef een korte samenvatting van hoofdstuk 1. *In het eerste hoofdstuk van dit boek komen twee kinderen, Ivo en Mila, op straat een vreemde man tegen. Hij lijkt een zwerver, maar hij zegt dat hij de baas van de wereld is.*

Stap 2: Voorlezen

- In hoofdstuk 2 komen Ivo en Mila de zwerver weer tegen. Hij legt de kinderen uit dat een baas van de wereld niet iemand is die andere mensen vertelt wat ze moeten doen. Wat doet hij dan wel?
- Vertel dat je daar zo een fragment over gaat voorlezen. In dat fragment komt het woord 'kettingreactie' voor. Vraag of de kinderen weten wat dit is. Leg het zo nodig uit met een voorbeeld: *Ik had gisteren het deksel van de jampot er niet goed op gedraaid. Daardoor liet ik vanochtend de jampot vallen en zat alles onder de jam. Toen moest ik eerst schoonmaken, waardoor ik de bus miste. Ik moest daarom terug naar huis om de auto te pakken en daardoor zag ik dat de buurman zijn sleutels in de deur had laten zitten. Die heb ik eruit gehaald en ik heb de buurman gebeld om te vertellen dat ik zijn sleutels had. Hij was natuurlijk erg opgelucht!*
- Controleer of de kinderen door dit voorbeeld begrijpen wat een kettingreactie is: een serie gebeurtenissen waarbij iedere gebeurtenis ontstaat door een vorige en zelf weer een nieuwe gebeurtenis veroorzaakt.
- Lees fragment 1 voor: blz. 35 vanaf de onderste regel ('Hoe werkt het dan wel?' vroeg Mila zachtjes.) t/m blz. 37 onderste regel ('Dat steentje daar, om precies te zijn.').

Stap 3: Kettingreactie verzinnen

- Deel printblad 1 uit (één per groepje).
- De kinderen werken samen in groepjes van vier à vijf. De samenwerkvorm is 'Placemat'. Leg de opdracht uit: *De zwerver heeft een steentje op de weg gelegd. Welke kettingreactie zou daardoor kunnen ontstaan?* Vertel dat de uitkomst van die kettingreactie moet zijn dat de wereld een beetje beter wordt, want dat is wat de zwerver wil bereiken.
- Laat elk kind eerst zelf een kettingreactie bedenken en deze op zijn deel van de placemat schrijven. Daarna bespreken ze hun vondsten in hun groepje en bedenken ze samen wat de mooiste kettingreactie is. Die schrijven ze in het midden van de placemat.
- Als er genoeg tijd is, kunnen de kinderen nu hun kettingreactie tekenen op printblad 2. In elk vakje komt een gebeurtenis. Samen vormen die gebeurtenissen een kettingreactie. Ze mogen er ook een stripverhaal van maken. Deze opdracht geeft ruimte aan de creativiteit van de kinderen en stimuleert de verbeelding. Daarnaast vormen de tekeningen een kapstok om tijdens de klassikale nabespreking leeservaringen uit te wisselen. Mocht er niet genoeg tijd zijn om de kettingreactie te tekenen, dan kunnen de kinderen dit ook op een later moment in de week doen.

Stap 4: Uitwisselen van de kettingreacties en bespreken van de verschillen

- Lees nu fragment 2 voor: blz. 38, vanaf 'Zo meteen komt er een vrachtwagen langs met vlak daarachter een auto.' t/m het einde van de pagina. Vertel dat het fragment gaat over wat er volgens de zwerver zal gebeuren door het steentje.
- Vergelijk klassikaal de kettingreacties van de kinderen met die uit het boek. *Welke vinden jullie het meest geloofwaardig? En welke het minst? Welke vinden jullie het grappigst of het meest onverwacht? Welke heeft de beste afloop voor de wereld?*

Stap 5: Afsluiting

- Aan het eind van het boek zegt Baas, de zwerver, dat Ivo en Mila twee steentjes zijn. Hij zegt: *'Ik heb jullie alleen even goed gelegd. Meer niet.'* Wat bedoelt hij daarmee, denken jullie? Bespreek dit klassikaal. Vraag vervolgens: *Zouden jullie ook zo'n steentje willen zijn? Hoe dan? Wat zou je later willen doen om de wereld beter te maken?* [Denk aan: een beroep uitoefenen zoals arts, verzorger in een dierenopvang of onderzoeker; actievoeren, bijvoorbeeld voor de natuur of voor dierenrechten, heel rijk worden en dan veel geld geven aan goede doelen.]
- Doe, op het moment dat je de les wilt afronden, net alsof je ineens een belangrijk bericht binnenkrijgt op je telefoon. *O, wat lees ik nu! Dit stukje uit het boek moet ik jullie echt nog even voorlezen!* (vanaf onderaan blz. 50): *'Ik zie dat we deze uitzending mogen afsluiten met een positief bericht. We krijgen net door dat vandaag een geheim netwerk van inbrekers is opgerold. Er zijn meerdere opslagplaatsen ontdekt, allemaal vol met gestolen spullen. (...) Er zijn in totaal bijna dertig arrestaties verricht en ik denk dat er veel mensen een stuk prettiger door zullen slapen. Ik in ieder geval wel!'*
- Bespreek met de kinderen of ze vinden dat de zwerver gelijk heeft gekregen.

Tip!

- Wil je ook les 1 over dit boek geven? Maak daar dan eerst een begin mee, en geef deze les na het voorlezen van het eerste hoofdstuk.
- Laat de kinderen zelf een kettingreactie op gang brengen. Kijk voor aanpak en ideeën op de website van Het Klokhuis en zoek op 'kettingreactie'.
Of start, als variant op de kettingreactie, met 'pay it forward'. Dit houdt in dat je iets goeds doet voor een ander. Die doet vervolgens ook iets goeds voor wéér een ander. Zo geeft iedereen een goede daad als het ware door. Op die manier ontstaat er een keten van goede daden en maken we samen de wereld iets mooier. Kijk voor meer informatie op de website van Stichting Anders.

Bijlage:

- Printblad 1
- Printblad 2

WORDEN WAT JE WIL
**KINDER
BOEKEN
WEEK**
6 OKT / M 17 OKT 2021

A large, empty, stylized frame for drawing or writing. It consists of a central square with four diagonal lines extending from its corners, creating a shape that resembles a wide, shallow 'X' or a frame for a drawing. The lines are thin and black, set against a white background.

Beschrijf of teken in elk vakje een gebeurtenis. Samen vormen de gebeurtenissen een kettingreactie. Begin met een steentje dat op de weg ligt.

The image contains five empty rectangular boxes arranged in a sequence, connected by red arrows indicating a chain reaction. The boxes have different dashed borders: blue and light blue, yellow and black, red and black, blue and pink, and yellow and red. A small illustration at the bottom right shows a boy tripping over a stone while a girl watches.